

Nitrianska župa I., župný archivár, zbierka štatútov 1868 – 1922 (1923)

Opis na úrovni pododdelenia archívneho fondu

kód	názov kódu v AJ	obsah	Názov kódu v SJ
3.1.1.	Reference code	SK_1550_7209_3_9_3_1	Referenčný kód
3.1.2.	Title	Nitrianska župa I., župný archivár, zbierka štatútov	Názov jednotky opisu
3.1.3.	Date(s)	1868 – 1922 (1923)	Časový rozsah
3.1.4.	Level of description	pododdelenie archívneho fondu	Úroveň opisu
3.1.5.	Extent and medium of the unit of description (quantity, bulk, or size)	0, 84 bm (731 jednotlivín)	Rozsah a nosič jednotky opisu (množstvo, rozsah alebo veľkosť)
3.2.1.	Name of creator(s)	župný archivár Nitrianskej župy	Názov pôvodcu
3.2.2.	Administrative history	Zbierka štatútov sa vytvorila pri agende župného archivára Nitrianskej župy I. Do zbierky štatútov sa ukladali spolkové a obecné štatúty pochádzajúce z územia župy, ktoré sa do agendy archivára dostávali prostredníctvom podžupana po schválení príslušným ministerstvom. Zbierku štatútov župného archivára Nitrianskej župy z obsahového hľadiska tvoria predovšetkým štatúty (stanovy) spolkov. Ich vznik úzko súvisí s dejinami a zákonnými úpravami, týkajúcimi sa práva spolčovania po roku 1848. Všeobecné zásady práva spolčovania upravilo nariadenie ministra vnútra č. 21/1848, na ktoré nadviazalo ďalšie nariadenie ministra vnútra č. 128/1868. V 70. rokoch 19.	Dejiny správy pôvodcu

		<p>storočia boli prijaté ďalšie nariadenia, týkajúce sa práva spolčovania a vytvárania spolkov, z ktorých najpodstatnejšie bolo nariadenie ministra vnútra č. 1508 z 2. mája 1875. Predpis povolil pôsobenie spolku po 40 dňoch od zaslania stanov na schválenie príslušnému ministerstvu (príloha č. I k nariadeniu). Dovtedy spolok mohol začať pôsobiť až po doručení písomného súhlasu na jeho fungovanie. Nariadenie presne zadefinovalo možné oblasti zamerania spolkov – politické, humanistické (dobročinné), výnosové, osvetové a hospodárske. V 70. rokoch 19. storočia v súvislosti s prijatím zákonného článku VIII. z roku 1872 (tzv. priemyselný zákon), vznikajú početné živnostenské spolky. Zákon s definitívnou platnosťou zrušil všetky cechové združenia, ktoré nahrádzali priemyselné, resp. živnostenské spoločenstvá (§ 76 – § 83), združujúce pracovníkov určitej živnosti (priemyselného odvetvia). Stanovy týchto spolkov a združení, na rozdiel od všetkých ostatných spolkov, ktoré schvaľovalo uhorské ministerstvo vnútra, schvaľovalo ministerstvo poľnohospodárstva alebo ministerstvo priemyslu a obchodu. V tejto podobe systém spolkov a združení fungoval až do zániku monarchie. Po roku 1918 sa právo spolčovania dostalo aj do ústavy a podstatne sa zjednodušil celý proces vytvárania a schvaľovania nových spolkov. Nové aj existujúce spolky podliehali po roku 1918 v prvej fáze schvaľovaniu ministra s plnou mocou pre správu Slovenska.</p>	
3.2.3.	Archival history	<p>Zbierka štatútov u župného archívára Nitrianskej župy prešla počas svojho kreovania minimálne dvoma spôsobmi usporiadania, o čom svedčí aj dvojaká signatúra na najstarších zachovaných štatútoch. Za pôvodnú signatúru možno pokladať označenie podľa fasciklov a čísel bez konkrétneho manipulačného kľúča – pravdepodobným kritériom usporiadania bolo len hľadisko chronologické. Posledné (azda druhé) usporiadanie zbierky vykonal pravdepodobne v 40. rokoch 20. storočia správca župného archívu v Nitre Ján Kováčik. Zbierku usporiadal podľa abecedného kľúča (t. j. pôvodného maďarského názvu obce, ktorej sa štatút týkal) a označil numericky. Pri tejto manipulácii však došlo k zlúčeniu všetkých štatútov, nachádzajúcich sa v tom čase v archíve vtedajšej Nitrianskej župy bez ohľadu na fondovú príslušnosť (Nitrianska župa</p>	Dejiny archívneho fondu

		I., Nitrianska župa II. a Nitrianska župa III.). V tejto podobe sa zbierka nachádzala až do jej spracovania a sprístupnenia.	
3.2.4.	Immediate source of acquisition or transfer	Zbierku štatútov župného archívára Nitrianskej župy prevzal Krajský archív v Nitre ako predchodca Štátneho archívu v Nitre v roku 1952 a bol zaevidovaný pod číslom 1/2 ako súčasť súboru písomností Nitrianskej župy I.	Spôsoby získavania archívnych prírastkov
3.3.1.	Scope and contents	Písomnosti fondového pododdelenia pochádzajú z rokov 1868 – 1922 (1923). Fyzický stav dokumentov je dobrý. Z diplomatického hľadiska pododdelenie tvoria výlučne spisy – dovedna 731 jednotlivín.	Obsah a rozsah archívneho fondu
3.3.2.	Appraisal, destruction and scheduling information	Vyradovanie sa nevykonalo.	Vyradovanie a hodnotenie
3.3.3.	Accruals	Nie sú vylúčené po prevedení kompletného usporiadania celého fondu Nitrianskej župy I.	Možné prírastky
3.3.4.	System of arrangement	Pri sprístupnení zbierky bol aplikovaný pertinenčný spôsob spracovania, vzhľadom na skutočnosť, že ide o umelo vytvorenú zbierku. V prvej úrovni nového pertinenčného usporiadania sa uplatnilo chronologické hľadisko, na základe ktorého sa zbierka rozčlenila na štatúty spolkov do roku 1918 a štatúty spolkov v rokoch 1918 – 1922 (1923). V rámci týchto dvoch celkov boli štatúty a stanovy usporiadané do nových umelo vytvorených vecných skupín, a to podľa obsahového zamerania príslušného spolku (cieľ spolku), v rámci ktorých boli v ďalšej úrovni usporiadané abecedne podľa miesta pôsobenia (obec, mesto). V prípade, že sa k danej obci alebo mestu zachovalo viac rôznych štatútov, boli v rámci najnižšej úrovne spracovania usporiadané chronologicky. Štruktúra spracovania fondového pododdelenia: A. Štatúty spolkov do roku 1918	Spôsob usporiadania

		<p>A/I Hospodárske, podporné a dobročinné spolky</p> <p>A/II Priemyselné, živnostenské a profesijné spolky</p> <p>A/III Peňažné ústavy</p> <p>A/IV Hasičské spolky</p> <p>A/V Náboženské, kultúrne, vzdelávacie a záujmové spolky</p> <p>A/VI Športové a telovýchovné spolky</p> <p>B. Štatúty z rokov 1918 – 1922 (1923)</p> <p>B/I Hospodárske, podporné a dobročinné spolky</p> <p>B/II Profesijné, živnostenské a stavovské spolky</p> <p>B/III Hasičské spolky</p> <p>B/IV Kultúrne, vzdelávacie a záujmové spolky</p> <p>B/V Športové a telovýchovné spolky</p>	
3.4.1.	Conditions governing acces	Prístupný v zmysle zákona č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach v znení neskorších predpisov.	Podmienky prístupu
3.4.2.	Conditions governing reproduction	Archívne dokumenty možno reprodukovat' so súhlasom archívu podľa podmienok uvedených v jeho bádateľskom poriadku a v súlade s internými predpismi MV SR.	Podmienky vyhotovovania reprodukcí
3.4.3.	Language /scripts of material	maďarský, nemecký, slovenský, český, hebrejský	Jazyk/písmo archívnych dokumentov
3.4.4.	Physical characteristics and technical requirements	nepoškodený	Fyzický stav a technické požiadavky

3.4.5.	Finding aids	Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Nitre, Mgr. Ladislav Holečka: Nitrianska župa I., župný archivár, Zbierka štatútov 1868 – 1922 (1923). Katalóg, Ivanka pri Nitre 2017, 159 s., bez evidenčného čísla.	Vyhľadávacie pomôcky
3.5.1.	Existence and location of originals	Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Nitre, Ivanka pri Nitre, Novozámocká 273, 951 12	Existencia a umiestnenie originálov
3.5.2.	Existence and location of copies	Nie sú známe.	Existencia a umiestnenie kópií
3.5.3.	Related units of description	Nitrianska župa I. Nitrianska župa I., podžupan Nitrianska župa I., župný archivár	Súvisiace jednotky opisu
3.5.4.	Publikation note	Štátny archív v Bratislave, pobočka v Nitre. Sprievodca po archívnych fondoch II/ (zost.): Kostický, Bohuš – Watzka, Jozef a kol. Bratislava, Slovenská archívna správa 1963, s. 45 – 46.	Informácie o publikovaní
3.6.1.	Note	Bez poznámok.	Poznámka
3.7.1.	Archivist's note	Mgr. Ladislav Holečka	Informácia o spracovateľovi a spracovaní
3.7.2.	Rules or conventions	Opis bol vyhotovený podľa ISAD(G): General International Standard Archival Description, Second Edition	Pravidlá alebo zásady
3.7.3.	Date(s) of descriptions	27.11.2018	Dátum vyhotovenia opisu